

MOZGÁSSÉRÜLT TANULÓK FOGALMAZÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉRE KIDOLGOZOTT STRATÉGIA

Pintér Henriett

Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete

Kulcsszavak: értékelés, szövegalkotás, speciális nevelés

A sajátos nevelési igényű tanulók fogalmazásának fejlesztésére kidolgozott eljárások a nemzetközi szakirodalomban ismertek ugyan (Graham, Lienemann, 2006), a mozgássérült tanulók számára alkalmazott fogalmazástanítási eljárásokra viszont alig találunk példát (Peterson-Karlan, Paret, 2008). Ugyanakkor a mozgássérült tanulók anyanyelvi képességének a fejlesztése komoly kihívást jelent a pedagógus számára, mivel a sérültségükből eredően jelen vannak a kognitív és a motoros funkciók zavarai. Ezek a problémák gyakran egyedi sajátosságok és a legtöbb esetben az ilyen problémával küzdők tanulási képességei egymáshoz képest is jelentős eltérést mutatnak. Így bármilyen – nyelvi és gondolkodást serkentő – fejlesztő beavatkozás eredménye sokszor nehezen mérhető. Éppen emiatt a tanulási teljesítmények is csak esetlegesen adhatnak útmutatást a fejlesztés hatékonyságáról. A fejlesztés eredményeképpen bekövetkező tanulói fejlődésre vonatkozóan éppen ezért célszerű egyéni értékelést kidolgozni.

Az előadás célja, hogy bemutasson egy speciális mozgássérült intézményben, kis létszámú tanuló számára kidolgozott értékelési szempontsort a tanulók fogalmazási teljesítményének az értékeléséhez. A tanulók (n=9) második éve (3–4. osztályban) vesznek részt fogalmazásfejlesztésben. Ez az értékelés az eddig elért teljesítményük mérésére készült, amely értékelőlapok formájában minden tanulóról visszajelzést ad fogalmazásuk teljesítményéről. Az értékelés kvalitatív része a fogalmazás részfolyamatait – a szövegalkotás tartalmi műveleteit, a tanult szövegtechnika és a tanult nyelvtani ismeretek alkalmazását – a kvantitatív része pedig ezen részfolyamatok érdemjegybeli (1-től 5-ig) tükröződését mutatja. Az értékelő lapokat differenciált formában állítottuk össze: az egyik az önállóan fogalmazó, a másik a fogalmazásban lassabban haladó tanulók számára készült. Ezzel az eljárással nyomon követhetővé válik a tanulók egyéni teljesítménye is a kvalitatív értékelésen keresztül, illetve a kétféle értékelési eljárás lehetőséget ad a fogalmazásban azonosan haladó tanulók csoportos értékelésére is, amely több tanuló fogalmazásában elért teljesítményét is egymással is összehasonlíthatóvá teszi (külön a lassabban haladók, külön a gyorsabban haladók teljesítményének összemérésére vonatkozóan). Az értékelő lap a pedagógus (konduktor-tanító) számára (1) áttekinthetővé teszi az eltérő képességű tanulók fogalmazási teljesítményeinek mérését, (2) a különböző részfolyamatokra lebontott egységei segítséget nyújtanak a szülőnek is, hogy képet kaphassanak a tanuló fogalmazási teljesítményéről és fejlettségéről, továbbá (3) alkalmas lehet az egyes órai fogalmazások értékelésére is.

A fogalmazás értékelésére szolgáló eszköz a fogalmazásfejlesztés második évében kísérletet tesz a speciális intézményben tanuló osztályban arra, hogy az elért eredményeket regisztrálja és folyamatosan nyomon kövesse.